

**Magiczny
Kraków**

Wystawa „Piękna Niepodległa” w Muzeum Armii Krajowej

2018-03-12

Zdjęcia, pamiątki po bohaterkach walk o niepodległość oraz przedmioty codziennego użytku, z których korzystały kobiety w tym okresie, można oglądać od 9 marca na wystawie „Piękna Niepodległa” w Muzeum Armii Krajowej. Zwiedzający mają okazję zajrzeć do garderoby elegantki-konspiratorki, usiąść przy toalecie czy zajrzeć za parawan szpitala polowego. Zwiedzaniu towarzyszyć będzie klimatyczna muzyka z pierwszej poł. XX w.

W organizacjach niepodległościowych, niemal od początku ich istnienia, działały kobiety. Pełniły funkcje kurierek, zajmowały się przygotowywaniem materiałów wybuchowych, ale także czynnie uczestniczyły w akcjach bojowych. Kiedy wybuch Wielkiej Wojny przyniósł szansę odzyskania upragnionej od pokoleń niepodległości, kobiety – tak samo jak mężczyźni – rozumiały, że nie da się kupić jej „za dwa grosze i dwie krople krwi”. W czasie I wojny światowej kobiety działały w szeregach Polskiej Organizacji Wojskowej, jako sanitariuszki na froncie, a niektóre z nich także z bronią w rękę. Poświęcenie tych ostatnich było ogromne, bowiem w związku z zakazem przyjmowania do wojska kobiet musiały – co z naszej perspektywy może wydawać się groteskowe – udawać mężczyzn i służyć pod przybranymi nazwiskami. Były jednak także panie „walczące” piórem i pędzlem, domagające się zrównania w życiu politycznym i społecznym mężczyzn i kobiet.

Po zakończeniu wojny, dla kobiet, które nie chciały złożyć broni we Lwowie, a następnie w Wilnie zorganizowana została Ochotnicza Legia Kobiet, której żołnierze mieli ogromne zasługi w obronie Lwowa oraz wojnie polsko-bolszewickiej 1919-1920. Ochotniczki także w powstaniach śląskich.

Wiele kobiet po zakończeniu działań wojennych pragnęło zwyczajnego, spokojnego rodzinnego życia. Inne rzuciły się w wir pracy społecznej, polityki, a nawet... wstępowały do zakonów. Radość z odzyskanej niepodległości nie trwała jednak długo. Po dwudziestu latach poraz drugi trzeba było bronić ojczyzny. I wówczas kobiety nie zawiodły: działały w konspiracji na równi z mężczyznami. Wiele z nich przypłaciło to więzieniem, torturami, zesłaniem, obozem koncentracyjnym i nie rzadko śmiercią.

Na wystawie zaprezentowane zostaną sylwetki bardziej i mniej znanych uczestniczek obu konspiracji niepodległościowych, a także kobiet aktywnych na innych polach, nie mniej ważnych dla budowy niepodległego kraju – artystek, pionierek, polityków i działaczek społecznych. Wśród nich znajdują się m. in. Aleksandra Zagórska – komendantka Ochotniczej Legii Kobiet, Wanda Gertz – legionistka i komendantka „Dysku”, Stanisława Paleolog – działaczka niepodległościowa i komisarz policji, Maria Chełmicka – komendantka POW w Lublinie, w dwudziestolecie międzywojennym posłanka i senatorka, Olga Stawecka – żołnierz Legionów, a następnie siostra serafitka, Helena Bujwidówna-Jurgielewiczowa – obrończyni Lwowa i pierwsza kobieta-weterynarz.

Wystawa prezentowana będzie w Muzeum Armii Krajowej od 9 marca do 31 grudnia 2018 r.

**Magiczny
Kraków**